

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 8/3 2019 s. 1630-1647, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

KÜLTÜR AKTARIMINDA ÇEVİRİ STRATEJİLERİ: MİKHEİL CAVAHİŞVİLİ'NİN "ÇANÇURA" ADLI ÖYKÜSÜNÜN TÜRKÇE ÇEVİRİSİNDEKİ DEYİMLERİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Gül Mükerrerem ÖZTÜRK*

Geliş Tarihi: Mayıs, 2019

Kabul Tarihi: Ağustos, 2019

Öz

Türk - Gürcü ilişkilerinin birkaç yüzyıllık geçmişi olmasına karşın, iki ulus arasındaki yazınsal ilişkiler yakın bir dönemi kapsamaktadır. Tiflis Devlet Üniversitesi'nde ve Gürcistan Bilimler Akademisi'nde Türkoloji bölümünün bulunması daha erken dönemlerde tanınmasına rağmen Türkiye'de Gürcü yazınına ilgi 1960'larda başlamıştır. Sovyet Dönemi'nde dünya edebiyatının birçok eseri Gürcüceden Türkçeye, Türkçeden Gürcüceye çevrilmiştir. Bu eserlerden biri de Mikheil Cavahişvili'nin "Çançura" adlı öyküsüdür. 1903 yılında yayımlanan eser 1988 yılında çevirmen İbrahim Yavuz Goradze tarafından Türkçeye çevrilmiştir.

Bu çalışmada Gürcüceden Türkçeye çevrilen Gürcü edebiyatının önemli yazarlarından biri olan Mikheil Cavahişvili'nin "ჩანჭურა", (Çançura) adlı eserinin Türkçeye yapılan çevirisindeki kültür aktarımını deyimlerle belirlemeye çalıştık. Bu çerçevede öncelikle çevirinin tanımı, kapsamı, işlevi ve çeviri kültür aktarımı ilişkisi açıklanmıştır. Daha sonra çeviri kültür aktarımı ilişkisine bağlı olarak eserde yer alan deyimleri karşılaştırırken çevirmenin deyim aktarmadaki ortak kullanımlar, farklı kullanımlar saptanmış ve deyimleri birebir çevirmenin hangi hatalara sebep olabileceği eserin orijinali (Gürcüce) ve Türkçe çevirisi karşılaştırılarak gösterilmiştir. Karşılaştırmamız sonucunda kaynak metinde verilen deyimlerin hedef dilde aktarımının içerik olarak uyum sağlayarak genel olarak erek dil okuyucusuna yönelik bir çeviri anlayışı yürüttüğünü söyleyebiliriz.

Anahtar Sözcükler: Gürcüce, "Çançura" öyküsü, deyim, çeviri, erek dil.

**TRANSLATION STRATEGIES IN CULTURAL TRANSFER:
COMPARATIVE ANALYSIS OF IDIOMS IN TURKISH
TRANSLATION OF MİKHEİL CAVAHİŞVİLİ'S STORY CALLED
"ÇANÇURA"**

Abstract

Although Turkish - Georgian relations have a few centuries of history, the literary relations between the two nations cover a recent period. Despite the presence of Turkish language departments at Tbilisi State University and Georgian Academy of Sciences, and its recognition in earlier periods, interest in Georgian literature in Turkey began in 1960s. In the Soviet era, many

* Dr. Öğr. Üyesi; Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Gürcü Dili ve Edebiyatı Bölümü, gul.ozturk@erdogan.edu.tr

works of world literature were translated from Georgian to Turkish and from Turkish to Georgian. One of these works is the story of Mikheil Cavahişvili's "Çançura". Published in 1903, the work was translated into Turkish in 1988 by the translator İbrahim Yavuz Goradze.

In this study, we tried to express the culture transfer of the translation with idioms in (Çançura) by Mikheil Cavahişvili, one of the important writers of Georgian literature, which was translated from Georgian to Turkish. In this context, firstly, the definition, scope, function, and the relationship between translation and culture transfer are explained. Then, when comparing the expressions in the work depending on the culture transfer of translation relationship, the common uses of the translator, the different uses were determined and the errors which could be caused by one-to-one translation were shown by comparing the original of the work (Georgian) and Turkish translation. As a result of our comparison, we can say that the translation of the idioms given in the source text in the target language conforms to the content and carries out a translation understanding towards the target language reader in general.

Keywords: Georgian, the story called "Çançura", idiom, translation, target language.

Giriş

Son yıllarda Gürcistan ile Türkiye arasındaki ekonomik ve sosyal yönden bağların derinleşmesi göze çarpmaktadır. Bu derinleşme bütün alanları kaplamış durumdadır. Örneğin: bankaların, okulların, üniversitelerin açılması, öğrencilerin değişim programlarına katılması, inşaat ve turizm alanında çevirmenlere talep artması vs. Ayrıca iki ülke arasındaki bu ilişkiler bununla sınırlı kalmayıp kültürel etkileşim açısından da önemli bir rol üstlenmektedir. Bu rolde sözlükler önemli yer tutmaktadır. Özellikle Sovyet Dönemi, Gürcü -Türk sözlükbilimi gelişimi açısından önem arz etmektedir. Bu dönemde çeviriler yalnızca Rusçaydı. Herkes tarafından iyi bilinen tarihî olaylar nedeniyle, Gürcistan'da Rusça-Türkçe sözlükler çokça bulunmaktaydı. 20. yüzyılın sonunda, Sovyetler Birliği'nin çökmesi ve sınırların açılmasıyla Türkçe-Gürcüce ve Gürcüce -Türkçe sözlükleri için büyük bir talep oluşmuştur. Bu sözlükler sayesinde iki ülke arasındaki ilişkileri artmayı sağlayan çevirilerin yeri yadsınamaz bir gerçektir.

Dilde yaşanan ve kabul gören her türlü değişim muhakkak ki siyasi, sosyal ve kültürel sebeplerle bağlantılıdır (Ölker, 2016, s. 1133). Çeviri, insanların eski zamanlardan beri meşgul oldukları bir faaliyettir ve bunun nedeni etnik gruplar arasındaki farklılıklardır. Çevirinin amacı, insanlar arasında ilişkiler kurmak ve manevi değerlerin değişimini sağlamaktır. Ayrıca çeviri kavramı kültürel değişkenliği temsil etmektedir. Çevirinin farklı kültürlerde farklı kavramları vardır, çünkü her birinin kendi anlamı vardır. Küreselleşmenin izlerinde kültür bilimi çalışmaları çeviri çalışmaları ile alınmaktadır. Çevirinin dilsel olmasının yanı sıra kültürlerarası etkileşimde gelişim gösteren bir olgu olduğunu söylememiz yerinde olacaktır. Bu nedenle diller arası ve kültürlerarası aktarımı söz konusu olduğu için hedef (erek) dile geçer o kültürde bir yer edinir.

Kaynak metin ve çeviri eşdeğerliliği gerçekten bir tartışma meselesidir, ancak bu, çevirinin kaynak metne giren tek yolu olması tartışması değildir. Bu olmadan orijinal metin hakkında konuşmak düşünülemez. Çeviri yoluyla iki dilsel dünyanın birleşmesiyle kaynak metin daha da zenginleşmekte ve görünür hâle gelmektedir. Çeviri fenomeninin gizli dili ve düşünce arayışı birlikteliğindedir (Pancikidze, 1988, s. 5).

Edebiyat insan hayatının bir göstergesidir. Kültürü, gelenekleri, insanların belirli bir düşüncesini yansıtır. Bu nedenle, edebî örneklerin çevrilmesi insanlar arasındaki ilişkiyi, tanışması için derin bir rol oynamaktadır. Çevirmenlik işi sadece orijinal gerçeklik değil, aynı zamanda halkın da yaşayan görüntüsüdür. Yabancı dilin dünyasını, içeriğini ve ayrıca metnini ve alt metnini de anlayabilmelidir. Çevirmen için en temel şey kaynak metin yazarının gerçekte ne düşündüğü olmalıdır. Çevirmen yaşam gerçekliliğiyle doğrudan bağlı değildir (Pancikidze, 1988, s. 6).

Ricoeur, çeviriyi bir kurtarma etkinliği olarak değerlendirirken bu süreçte kayıplara razı olunması gerektiğini savunmaktadır. Ona göre neyin kurtarıldığı ve neyin yitirildiği sorgulanmalıdır. Çeviri eylemi iki paydaş bağlantı içinde yer almaktadır. Yabancı sözcüğü, metni, yazarı ve dillerini kapsarken okur sözcüğü, çevrilen metnin alıcısını kapsamaktadır. Böylelikle her ikisinin arasında iletişim görevini üstlenen çevirmen, bildirinin tamamını bir kültürden diğerine aktarmaktadır (Ricoeur, 2008, s. 10). Ülkemizde çeviri alanı ile ilgili önemli çalışmaları bulunan Akşit Göktürk, *Çeviri: Dillerin Dili* adlı yapıtında dil –kültür ilişkisi içinde çeviriyi şu şekilde tanımlamaktadır. Çeviri yalnızca anlamın yabancı bir dilden tanıdık bir dile aktarımı değildir. Somut insan yaşamı ile iç içedir. Başka dillerin tanımlandığı, başka dünyaların tanıtılmasıdır” (Göktürk, 1994, s. 14). “Her dil kendine özgü ulusal bir kimlik verirken, farklı dil deyimleri için bu benzerlik söz konusu değildir” (Mamulia, 2006, s. 9).

Çeviri süreci zor ve sorumluluk işi ve birçok nüans göz önünde bulundurulmalıdır. Deyimleri oluşturan metinler çevirmen için özgün gerçekliği sunar. Doğrudan, kelimesi kelimesine çeviri verilen içeriği değiştirebilir (Tsetsekhladze, 2018, s. 233).

Çeviride kültür odak noktası hâline geldiğinde, sık sık “kaynak ve erek diller arasındaki kültürel boşluk ya da mesafeden kaynaklanan çeviri sorunları” ile karşılaşılır (Newmark, 1988, s. 94). Newmark’e göre kültürel unsurlar beş maddeden oluşmaktadır. Sınıflandırmasını şu şekilde yapmaktadır:

- 1) Ekoloji: tepe, dağ, ova, fauna, vb.;
- 2) Maddi kültür (insan eliyle yapılanlar): yiyecek-içecek, kıyafet, barınma ve ulaşım;
- 3) Toplumsal kültür: iş yaşamı ve boş zaman aktiviteleri;

4) Gelenek, görenek, aktiviteler, süreçler, kavramlar: politik, dini, sanatsal vb.;

5) El kol hareketleri ve alışkanlıklar (age). Fakat 2010 yılında yazmış olduğu “Translation and Culture” (Çeviri ve Kültür) adlı makalesinde bu sınıflandırmayı gözden geçirerek altı başlık hâlinde yeniden oluşturur: 1) Çevresel unsurlar: Jeolojik ve coğrafi çevre. 2) Kamu Hayatı: Politika, hukuk ve yönetimi içerir. 3) Sosyal Yaşam: ekonomi, meslekler, toplumsal refah, sağlık ve eğitimi içerir (Newmark, 2010, s. 175’ten akt.: Yıldırım, 2015, s. 224).

Newmark bu sınıflandırmaya ek olarak, kültürel unsurların çevirisinde izlenebilecek yöntemlere de kitabında değinir. Bunlar arasında aktarım, kültürel eşdeğerini kullanma, işlevsel çeviri (neutralization, functional equivalent), sözcüğü sözcüğüne çeviri, çıkarma, yerlileştirme, çift mısra kullanma, kabul gören standart çeviri yapma, not veya dipnot kullanmak gibi açıklama/açıklama yollarına gitme, ekleme, uyarılama, tırnak işareti kullanma gibi belirticilerden yararlanma şeklinde yöntemler bulunur (Newmark, 1988, s. 68-91).

Buradan hareketle deyimlerin ve söz kalıplarının kültür ifadelerinin yadsınamaz bir ögesidir. Deyimler dilde, anlamı güçlendirme ve onu çarpıcı bir şekilde ifade etme görevi görür. İnsanın doğayla mücadelesinin her toplumda ortaklıklar gösterdiği gerçeğinden hareketle de onların çoğu diller arasında ortaklıklar gösterir (Eker, 2012, s. 136).

Ancak her deyim kendi içinde araştırılması ve çevrilmesi önemli bir konudur. Bu konuda birçok çalışma söz konusudur. Deyimleri aktarma da birçok yöntem sunulmuştur. Bunlar:

Her dilin kültüründe var olan anlatım biçimi vardır. Bu anlatım biçimlerini aktarmak zannedildiği kadar kolay olmayan bir iştir. Özellikle de deyimleri çevirmek çok çetin bir iştir. Çevirmen erek dilin kültürüne hâkim değilse daha da zorlu hâle gelebilir. Bundan dolayı deyimleri çevirirken sözcüklerden yola çıkmaktan ziyade o dilin kültüründe deyim nasıl kullanıldığını inceleyip araştırması gerekmektedir. Ayrıca çevirmenin kültür konusundaki eksikliği mecaz anlam taşıyan sözcüklerde veya söz öbeklerinde kendini göstermektedir. Deyimleri başka dile aktarma / çevirmen konusunda birçok araştırma yapıp yöntemler geliştirilerek, öneriler sunulmuştur. Bunlardan biri Gürcü Türkolog Eter Mamulia’nın (Mamulia, 2006, s. 11) yılında yayınladığı *Türkçe-Gürcüce Deyimler Sözlüğü* adlı çalışmasında deyimleri şu yöntemlerle belirtmektedir:

1. „-----“ სიტყვა-სიტყვითი თარგმანი - Kelimesi kelimesine tercüme
2. * ფრაზეოლოგიური მნიშვნელობა - Deyim anlamı

3. ◇ ფრაზეოლოგიური შესატყვისი ქართულში - Gürcücede deyim karşılığı
4. () ფაკულტატივი კომპონენტი - İstemli kısım
5. [] ფრაზეოლოგიური ვარიანტი - Deyim türüsü
6. ◇ „-----“ თურქულსა და ქართულში კომპონენტური შემადგენლობით და მნიშვნელობით ერთნაირი ფრაზეოლოგიზმები - Türkçe ve Gürcücede yapı bileşimi ve anlamıyla aynı deyimler.

Jazira Alibekova, 1966'da yayımlanan *Qazak Tilinin Stilistikası* kitabından hareketle deyimleri çevirmenin üç yolunu gösterir:

1. Deyimler çevrilirken onun genel anlamı verilir.
2. Deyimleri çevirirken hedef dildeki tam karşılığını verilir (Tam karşılıklı çevrilen deyimler).
3. Deyimler kelime kelimesine çevrilir (Bire bir çevrilen deyimler) (Alibekova, 2012, s. 43).

Ömer Asım Aksoy, kitabında deyimlerin bir dilden başka dile çeviri yöntemlerine değinirse de bu konuyla ilgili görüş bildirmektedir. Yazara göre, deyimler başka dillere çevrilebilir çevrilememe bakımından üçe ayrılır:

1. Özel biçimleri dolayısıyla sözcük sözcüğe başka dillere çevrilemeyenler ya da sözcüğü sözcüğüne çevrildiği hâlde Türkçe kavram belirtmeyenler.
2. Dilimizde gerçek anlamları dışında kullanıldığından başka dillere de aynı sözcüklerle ve değişmeceli (mecazlı) durumlarıyla çevrilebilenler.
3. Dilimizde gerçek anlamlarıyla kullanıldığından, başka dile, sözcüğü sözcüğüne çevrilebilenler (Aksoy, 1995, s. 519).

Sofia Kuçkina (Kuçkina, 2016, s. 184) deyimleri çeviride şu yöntemlerin izlenebileceğini dile getirmektedir:

1. Metod frazeologičeskogo ekvivalenta (deyim eş değerliliği yöntemi): Bu yöntemle, deyim özelliklerinin hepsi olduğu gibi çevrilir. Başka söyleyişle hedef dilde aynı yapıda ve aynı anlam taşıyan deyimle karşılanır. Böyle karşılamada kaynak dildeki deyim vermek istediği anlam ve cümleye kattığı renk çeviri metinde de aynı derecede olur. Fakat yazar, bu tür karşılıkların diller arasında çok az olduğunu, olsa bile uluslararası deyim olup kaynak ve çeviri dile üçüncü bir dilden geçebileceğini belirtmektedir.

2. Metod frazeologiçeskogo analoga (deyim analoğu yöntemi): Bu yöntem kaynak metindeki deyimın çeviri dilde bulunmadığı durumlarda kullanılır. Kaynak metindeki deyim yerine çeviri dilindeki aynı anlam taşıyan fakat yapısı farklı deyim kullanılır. Fakat yazar, bu yöntemi kullanmada şu durumlara özellikle dikkat edilmesi gerektiğini belirtir: Kaynak metindeki deyimın çağrışsal anlamının korunması zorunludur. Ayrıca bazı analog deyimlerin birbirine biçim açısından tam eşdeğerli olamayacağına ve kültürel renklerin ağır bastıkları deyimlerin çeviri dilinde kaybolabileceğine dikkat edilmesi gerekmektedir.

3. Doslovnıy perevod (Kalkirovaniye) [sözcük sözcüğe çeviri (Başka dilden alınan tabiri ana dilinde kullanmak)]: Bu yöntemde kaynak metindeki deyim, birebir çevrilir. Yazar, bu yöntemin kaynak metindeki deyimın çeviride de aynı derecede anlam ifade etme özelliğini koruyabilecekse kullanılabilirliğini belirtir. Sözcük sözcüğe çevrilmiş bir deyimın, çeviri metinde yapmacık yaratmaması ve çeviri dilinin mantığına aykırı düşmemesi gerekir.

4. Opisatelnyy perevod frazeologizmov (deyimleri tasvirî çeviri): Bazı deyimlerin çeviri diline eşdeğeri, analoğu bulunmaz. Sözcük sözcüğe çevirmek de mümkün değildir. Böyle deyimler çevrilirken tasvir yoluyla çeviri yöntemi kullanılır.

V. S. Vinogradovi'ye göre deyimler sözcüksel, yüklemsel ve karşılaştırmalı olarak ayrılmaktadır. Sözlüksel anlatım, sözcüksel birimlerin birleşimidir:

1) İsim+Sıfat

2) İsim+İsim

Tahmine dayalı deyimler sözcük birimlerinin bir kombinasyonunu içermektedir.

3) Fiil+İsim

Yukarıda belirttiğimiz deyimlerin çeviri yöntemlerini dile getiren araştırmacıların ve uzmanların birbirinden farklı yöntemleri söylemediği aşikârdır. Aralarında bu bakımdan farklılık yoktur. Bu bağlamda Mikheil Cavahişvili'nin "Çançura" adlı öyküsünde yer alan deyimlerin çevirmen tarafından Türkçeye nasıl aktarıldığını analiz ederek, hedef(erek) kültüre aktarılan ifadelerde, söz kalıplarında eşdeğerliğin sağlanıp sağlanmadığını karşılaştırmalı olarak inceleyeceğiz:

Örnek 1:

თვალყურის დევნება / Tvalkuris Devneba: 1. Görme, işitme yoluyla bilgi edinmeye çalışmak. 2. Gözetmek, korumak, bakmak. Gürcüce deyim anlamı: უთვალთვალეთ,

ყურადღებით იყავით, Gürcüce deyim karşılığı ise თვალყური ადევნეთ (Tvalkuri adevnet).

KM: - გაანთავისუფლე, მაგრამ **თვალ-ყური ადევნე**, და თუ კიდევ მოტაცოს ხორცი, მაშინვე აქ მომიყვანე. შენ კი ფრთხილად იყავი, თორემ... ეგრე როგორ შიძლება! ეს სამსახური კი არა, ეგ... ეგ... ოცდასამი წელიწადი! წადი, მაგრამ გაფრთხილდი! (ჯავახიშვილი, 1903, s. 4).

EM: - Serbest bırakın gitsin, ama **göz kulak olun**. Yine et çalarsa bana getirin. Dikkatli olman için seni de uyarıyorum, dikkatli ol! (Goradze, 1988, s. 23).

Kaynak metindeki söz konusu “*თვალ-ყური ადევნე*” deyim, hedef metne “*göz kulak olun*” şeklinde aktarılarak iki deyim arasındaki anlamsal bağ kurulmuştur. Böylece çevirmen Gürcücede deyim karşılığını Türkçede birebir veren “*göz kulak ol-*“ deyimini yerinde kullanarak başarılı bir şekilde aktarmıştır.

Örnek: 2

KM:

გაცხარებული არტუმა აქეთ-იქით დარბის, შამფურს იქნევს და გაჰკვივის:

- განი! განი! განი!

როცა ხალხმა განი მისცა, არტუმამ ქუდი მოიხადა და ყველას ჩამოუარა (ჯავახიშვილი, 1903, s. 10).

EM:

მუხლის მოყრა / Mukhlis mokra: Diz çökmek 2. Dize gelmek. Gürcüce deyim anlamı: დაჩოქება, დანებება. Türkçe ve Gürcücede yapı bileşimi ve anlamı bakımında “*მუხლი მოყრა*“ (Mukhli Moikara) şeklinde kullanılmaktadır.

-Açılın, açılın! Sahayı genişletin!

Toplanan kalabalık daha da açılarak meydanı genişletiyordu. Artuş başındaki şapkasını çıkarıp herkesin önünde **diz çökerek**:..... (Goradze, 1988, s. 30)

Yukarda verdiğimiz kaynak metin ve hedef metin karşılaştırmasında dikkat çekici nokta kaynak metinde yer almayıp hedef metinde eklenen deyim söz konusudur. Çevirmen hedef metinde “*Diz çök-*“ deyimini kullanarak ekleme yöntemine başvurmuştur. Diz çökmek deyimini Gürcücede deyim karşılığı “*მუხლის მოყრა*“ (Mukhli Mokra) şeklindedir. Kaynak metinde de

bu ifadeyi görememekteyiz. Çevirmenin metni okuyucunun gözünde canlandırma çabasına giriştiği akla gelebilmektedir. Bu bağlamda erek metin odaklı çeviri yapıp eklemelere başvurması çeviride eşdeğerliğin sağlanmadığını söyleyebiliriz.

Örnek: 3

KM:

იმედგაცრუება (Okunuşu: İmedgatsrueba): Hayal kırıklığına uğramak, ümidi boşa çıkmak. (çok istenilen veya umulan bir şeyin gerçekleşmemesinden üzüntü duymak)

- არტუმ, იმედი არ გამიცრულ, თორემ, ღმერთმანი, შენ მაგივრად ჩანჩურას ცვემ, აი! (ჯავახიშვილი, 1903, s. 10).

EM:

- Artuş **ümidim boşa çıkmasın**, yoksa senin yerine Çançura'yı döverim, bak! (Goradze, 1988, s. 30)

Kaynak metinde “იმედგაცრუება” (İmedgatsrueba) deyim hedef metinde ise görüldüğü gibi “იმედი არ გამიცრულ” (İmedi ar gamitsrul) şeklinde aktarılmıştır. Hayal kırıklığına uğramak ve ümidi boşa çıkmak anlamına gelen bu deyim, hedef dile birebir kelimesi kelimesine “ümidim boşa çıkmasın” olarak çevrilmiştir. Kaynak dilden erek dile yapılan bu çeviri eşdeğerlik sağlamaktadır. Böylece kaynak metin yazarının metinde kullandığı deyim çevirmen tarafından tam olarak algılanarak hedef dil okuyucusuna aktarmayı başarabilmiştir.

Örnek: 4

თავის შემაგრება (Tavis şemagreba): kendini tutamamak, bir durum karşısında sessiz ve heyecansız kalamamak. Gürcüce deyim karşılığı: თავის შეკაება (Tavis şekaveba).

გულიანად ხითხითი (Gulidan khitkhiti): kıkırdamak, gülmekten kırılmak / katılmak veya yarılmak. Aşırı derecede gülmek.

KM:

ჩანჩურას ორივე ხელით პატარა და ღრმად ჩამძვრალი მუცელი ეჭირა, ტოკავდა, ჰკანკალებდა, იცინოდა და თავის წვრილსა და სრულიად მისუსტებულ ხმას ათასნაირად უქცევდა. მისი სიცილის მაყურებლებიც თავს ვერ იმაგრებენ და გულიანად ხითხითებენ (ჯავახიშვილი, 1903, s. 11).

EM:

ფერდი ფერდს მიკრულ / ფერდებჩაცვივნილი (Perdi perds Mikrul/perdebçatsvinnul): Karnı karnına geçmek, karnı sırtına geçmek.

İçinden gelmek: Gürcüce deyim anlamı: გამხნეება, დაიმედება, წახალისება. Gürcüce deyim karşılığı: “გულის გამაგრება” (gulis gamagreba), “გულის გაკეთება” (gulis gaketeba). Bir şeyi yapmak için içten bir istek duymak.

Çançura'nın **karnı sırtına yapışmıştı** nerdeyse açlıktan; eliyle midesini tutuyordu, titremeye başlamıştı. Sesi de oldukça cılızdı. Gülmeye çalışıyor, ama **içinden gelmiyordu**. İzleyiciler ona baktıkça **gülmekten kırılıyordu** (Goradze, 1903, s. 31).

Yukarıda verdiğimiz örnekte hedef metinde yer alan “*Karnı karnına geçmek*” deyimini orijinal metinde görememekteyiz. Çevirmenin ekleme stratejisinden yola çıkarak metni erek dil okuyucusuna abartılı bir şekilde aktarmaktadır. Karnı karnına geçmek deyiminin Gürcüce deyim karşılığı ise şu şekilde ifade edebiliriz: “*ფერდი ფერდს მიკრულ / ფერდებჩაცვივნილი*” (Perdi perds Mikrul/perdebçatsvinnul) şeklinde kullanılmaktadır. Eğer kaynak metinde bu şekilde kullanılsaydı hedef metnin eşdeğerliği sağlanmış olacaktı. Yine metinde dikkatimizi çeken diğer bir örnek ise hedef dilde yer alan “içinden gelmek” deyiminin orijinal karşılığını görememekteyiz. Çevirmen yine ekleme yöntemi kullanmıştır. Erek dil okuyucusuna abartarak aktarma şeklini seçmiştir. İçinden gelmek deyiminin Gürcücede deyim karşılığı ise: “*გულის გამაგრება*” (gulis gamagreba), “*გულის გაკეთება*” (gulis gaketeba) şeklindedir. Çevirmen kaynak dilde olmayan deyimini hedef dile aktardığı için eşdeğerlik bakımından çevirinin sağlanmadığını söyleyebiliriz. Buradan hareketli yine kaynak metinde geçen “*თავს ვერ იმაგრებენ*” (tavs ver imagreben) deyimini hedef metne “*içinden gelmiyordu*” şeklinde anlatarak kaynak metnin anlamını bozmadan birebir vermiştir. Ayrıca şöyle bir bilgi vermek yerinde olacaktır. Kaynak metinde geçen “*თავს ვერ იმაგრებენ*” (tavs ver imagreben) deyimini Gürcücede deyim karşılığı olarak “*თავის შეკავება*” (Tavis şekaveba) şeklinde de kullanılmaktadır. Kaynak metindeki “*გულიანად ხითხითებენ*” (gulianad kihtkhiteben) ifadesi hedef metinde deyim olarak kullanılmıştır. Kaynak metinde deyim olarak değil de sadece fiil olarak hedef dile aktarmayı tercih etmiştir. Böylece çeviri eşdeğerliği açısından uyum sağlanmıştır.

Örnek: 5**KM:**

- აბა, მურა, ყოჩაღად იყავი, თორემ თავდაყირა დაგკიდავ! (ჯავახიშვილი, 1903, s. 11).

EM:

Gölge düşürmek: bir şeyin değerini veya ününü azaltacak işler yapmak. Gürcüce deyim karşılığı: ჩრდილის მიაყენება, ფასის დაკარგვინება.

-Haydi Murai, yiğitliğine **gölge düşürme**, yoksa ayaklarından asarım! (Goradze, 1903, s. 31).

Yukarda verdiğimiz örneği karşılaştırmalı olarak ele aldığımızda dikkat çekici nokta kaynak metinde olmayan “*gölge düşürmek*” deyimini hedef metinde görmekteyiz. Böylece kaynak dilde aynı yapıda ve anlamda böyle bir deyim bulunmayışı elbette ki çeviri eşdeğerliği açısından sağlanmadığı aşikârdır. Gürcücede deyim karşılığı ise şu şekilde kullanılmaktadır: “*ჩრდილის მიაყენება*” (Çrdilis miakeneba), “*ფასის დაკარგვინება*” (pasis dakargvineba). Bu deyimlerden biri kullanılmış olsaydı eşdeğerlik sağlanmış olabilirdi.

Örnek: 6

İtişmek, kakışmak: Gürcüce anlamı: 1. ერთმანეთთან ჯიკაობა (ertmanettan cikaoba), 2. კამათი (kamati).

KM:

ყველანი აირივნენ, ატოკდნენ, შეჯგუფნენ და მეზობლთ ერთი ადლი(arşın, metre) ადგილილა დაუტოვეს. მტვერი გაიფანტა და ფალავნები ისევ გამოჩნდნენ (ჯავახიშვილი, 1903, s. 14).

EM:

Bütün seyirciler birbirlerine karıştılar. Birbirleriyle **itişip kakışırken** pehlivanlara küçük bir yer bırakmışlardı (Goradze,1903, s. 34).

Hedef metindeki “*İtişip kakışmak*” deyimini birbirini itmek anlamına gelmektedir. Kaynak metinde ise bu deyim “*karıştırmak, birbirine girmek ve gruplaşmak*” anlamlarına gelen “*აირივნენ, ატოკდნენ, შეჯგუფნენ*” (Airivnen, atokdnen, şecgupunen) şeklindeki ifadeler kullanılarak aktarılmıştır. Bu ifadeler kaynak metinde deyimini belirtmemektedir. Sadece bir

eylemi ifade etmektedirler. Bu nedenle çevirmen hedef metne bu ifadeleri deyim olarak aktararak erek dil okuyucusuna aktarmıştır.

Örnek: 7

KM:

ჩანჩურა გულაღმა იწვა, ორივე ხელი მურასთვის ყელში წაეჭირა, ფეხებს იქნევდა, ფრთხალებდა, ჰლმუოდა. მურა ჩანჩურას გულზე აჯდა და მისი დიდი ცხვირი კბილებით ეჭირა. ფილტვი იქვე მტვერში ეგდო. ხალხმა კიჟინა დასცა და წინ წაიწია (ჯავახიშვილი, 1903, s. 14).

EM:

Canı derdinde olmak: zor bir durumdan kurtulmaya çalışmak. Gürcüce deyim karşılığı: Canı ağzına / boğazına gelmek anlamına gelen ”სული ყელში ამოსდის,, (Suli Kelşi amosdis). Gürcüce deyim anlamı ise “იტანჯება” (Itanceba), “წვალობს” (Tsvalobs).

Çançura sırt üstü yatıyordu; Murai üstündeydi ama Çançura alttan boğazını sıkıyordu. Murai ayaklarını Çançura'nın göğsüne bastırmıştı, kocaman burnundan yakalamış çekiyordu. Çançura artık ciğerin derdinde değildi; çıkarmıştı ağzından. Toza belenmiş ciğer parçasını gören yoktu. Çançura **can derdindeydi** şimdi. Taraftarlar birbirlerine bağıyorlar, ileri geri çekiyorlardı (Goradze, 1903, s. 34).

Kaynak metin ile erek metni karşılaştırmalı olarak ele aldığımızda kaynak metinde olmayan “*can derdinde olmak*” deyimini hedef metinde görmekteyiz. Hedef metinde erek dil odaklı çeviri olup metnin gidişatından yola çıkarak eklemelere başvurulmuştur. Böylece kaynak dilde aynı yapıda ve anlamda böyle bir deyim bulunmayışı elbette ki çeviri eşdeğerliği açısından sağlanmadığı aşikârdır. Gürcücede deyim karşılığı ise: “*Canı ağzına/boğazına gelmek*” anlamına gelen ”სული ყელში ამოსდის,, şeklinde olabilirdi. Oysaki çevirmen kaynak dilde geçmeyen ifadeyi hedef dile aktararak eşdeğerliği yakalayamamıştır.

Örnek: 8

ამოიხვრა (ამოიოხრა) : iç çekmek, ızdırıp çekmek.

KM:

- ... თავის სიცოცხლეში პირველად **ამოიოხრა** ადამიანურად (ჯავახიშვილი, 1903, s. 16).

EM:

İç çekmek: üzüntüyle derinden soluk almak. Gürcücede deyim karşılığı: გული აჩუქება (guli açukeba), გულის თან ამოყოლება (gulis tan amokoleba).

... hayatında ilk kez **derin bir iç çekti** (Goradze, 1903, s. 35).

Kaynak metinde “ამოიხრა” (amoiokhra) deyimini geçmektedir. Deyim, “iç çekmek, ızdırıp çekmek” anlamına gelmektedir. Gürcüce deyim karşılığı ise “გულის თან ამოყოლება” (gulis tan amokoleba), “გული აჩუქება” (guli açukeba) şeklindedir. Hedef metinde “derin iç çekmek” deyim kullanılarak ifade edilmiştir. Buradan hareketle, kaynak metindeki ifade yapısal olarak değil fakat anlamsal olarak deyim olduğundan ve bu ifadenin yukarıda belirttiğimiz gibi Gürcüce deyim karşılığı olduğundan hedef dilde deyim olarak aktarılması eşdeğerli sağladığı anlamına gelmiyor. Çünkü kaynak dilde o ifadeyi verebilecek kendine özgü deyimini mevcuttur.

Örnek: 9

გამოუდგა (გამოუდგა): peşine düşmek, takip etmek. Gürcücede deyim karşılığı: “თან დასდევა” (tan dasdevs), “კვალში უდგას” (kvalşi udgas). (1. Birinin ardına düşmek, arkası sıra gitmek, ardına takılmak, birini izleyip durmak. 2. Bir isteğin, bir işin gerçekleşmesi için sürekli olarak izlemek, onunla sürekli ilgilenmek).

KM:

ჩანჩურა გასაქცევად მიბრუნდა, მაგრამ იმისკენ მომავალი მეორე პოლიციელი რომ დაინახა, ქუჩის მეორე მხარეს გადაირბინა, თავი დაჰლუნა და იქით გაიქცა, საცა ლაპარაკით და სიცილით ხალხი იშლებოდა. პეტროვი ჩანჩურად **გამოუდგა** (ჯავახიშვილი, 1903, s. 16).

EM:

Bitkin durumdaki Çançura, kaçmak için geriye döndü ama o yandan da polisin geldiğini görünce, yönünü değiştirip başka tarafa kaçmaya başladı. Bütün gücünü harcayarak, başını eğmiş kaçıyordu. Kalabalık da gülmekten katılıyordu. Petrov, Çançura'nın **peşine düştü** (Goradze, 1903 s. 36).

Kaynak metinde geçen “გამოუდგა” (gamoudga) ifadesi peşine düşmek anlamına gelmektedir. Hedef dilde de “peşine düşmek” deyimini olarak kullanılmıştır. Ama burada bir fark söz konusudur. Kaynak metinde “გამოუდგა” (gamoudga) hedef dil anlamını ifade etse de

deyim olarak kaynak metinde geçmemektedir. Ancak aynı anlamda Gürcüce deyim karşılığı “თან დასდევს” (tavs dasdevs), “კვალში უდგას” (kvalši udgas) anlamına gelen ifade kullanılsaydı kaynak metinle hedef metin arasında paralellik sağlanmış olurdu.

Örnek: 10

კუნძვიით: Kütük gibi Gürcüce deyim anlamı: “მორივით” (morivit), “კუნძვიით” (kundzuvit).

დასცქერება: gözlerini dikerek bakmak, dikkatle bakmak. (gözlerini dikmek: (bir yere veya bir kimseye gözlerini başka yere çevirmeksizin, ondan ayırmaksızın bakmak). Gürcüce deyim anlamı: პირაპირ თვალეზში ჩახედვა (Pirdapir tvalebşi çakhedva), მიაშტერდა (miaşterda), დააშტერდა (daaşterda), დააკვირდა (daakvirda).

KM:

ხალხმა ერთხმად დაიგმინა. ერთი წამით სიჩუმე ჩამოვარდა. შემდეგ ყველანი იქით გაიქცნენ, საცა ორი დიდი ცხენის ქვეშ ჩანჩურა შავი კუნძვიით გორაობდა.

ცხენები ჯერ შესდგნენ, შემდეგ ერთ ადგილზე ტოკვა დაიწყეს, მერე გაიქიეს და ფქვილით სავე დროგი ჩანჩურაზე გადაატარეს. ხალხი ერთ ადგილას შეკუმშდა და სდუმდა. მათ შუა ჩანჩურა მტვერსა და სისხლში ფართხალებდა, იგრიხებოდა და ჰყმუოდა.

დამარცხებულ ჩანჩურად გვერდით გამარჯვებული მურა ჩაცუცქებულებოდა და თავის მწერს გაოცებით დასცქეროდა (ჯავახიშვილი, 1903, s. 17).

EM:

Çançura'nın durumunu gören kalabalık yanına doğru koştu. Orada, bir faytonun atlarının ayaklarının dibinde, **kütük gibi** yatıyordu. Toza toprağa bulanmış kıvranan Çançura'ya bakıyorlardı. Sadece inilti çıkıyordu Çançura'dan. Çançura kazanan Murai'nin de tepesinde dikildiğini görünce nefretle bakmaya başladı ona (Goradze, 1903, s. 36).

Yukarıdaki kaynak metin (KM) ve erek metin (EM) karşılaştırmalı olarak incelediğimizde kaynak metinde geçen “კუნძვიით” (kundzuvit) deyimini hedef metinde “kütük gibi” şeklinde kelimesi kelimesine aktarılmış olup eşdeğerlik sağlanmıştır. Böylece kaynak metindeki deyim anlamı erek metine aktarılırken anlam kaybına uğramamıştır.

Örnek: 11**KM:**

ათი წუტის შემდეგ პეტროვი მშვიდობიანობის ნამდვილ დარღვევს-მურას დასდევდა. ნამდვილი დამნაშავე პეტროვს **გარშემო ურბენდა**, ეთამაშებოდა, მხიარულად ჰხტოდა, ჰყეფდა... (ჯავახიშვილი, 1903, s. 17).

EM:

Pervane gibi dönmek: 1. hızlı bir biçimde ve sürekli dönen şeyleri nitelemek için kullanılır. 2. mec. Bir kimsenin yanından hiç ayrılmayan, ona hizmet etmekten hoşlanan kimseler için kullanılır. Gürcücede deyim karşılığı: “ფარნასავით თავს დასტრიალებს”(parnasavit tavs dastrialebs), “ზედ დაჰკანკალებს” (zed dahkankalebs).

On dakika sonra Petrov, olaya neden olan Murai'nin peşine düşmüştü. Suçlu köpek Petrov'un etrafında **pervane gibi dönüyor**, oynuyor neşeleniyordu (Goradze, 1903, s. 37).

Kaynak metin ve hedef metni karşılaştırdığımızda hedef metinde yer alan “*pervane gibi dönmek*” deyimini kaynak metinde “*etrafında koşmak*” anlamına gelen „*გარშემო ურბენდა*“ (garşemo orbenda) olarak kullanılmıştır. Hedef metinde “pervane gibi dönmek” deyimini kaynak metinde (Gürcücede deyim karşılığı “*ფარნასავით თავს დასტრიალებს*“ (Parnasavit tavs dastrialebs), “*ზედ დაჰკანკალებს*” (Zed dahkankalebs) ifadeleri yer alsaydı kaynak metin ile erek metin arasındaki yum sağlanmış olurdu.

Örnek: 12

ფიქრი ჰფიქრობდა: düşünmek

KM:

დაღონებული პეტროვი ბაზრისკენ მოდიოდა და **ჰფიქრობდა** (ჯავახიშვილი, 1903, s. 18).

EM:

Kendi kendine düşünmek/ kara kara düşünmek: Çok üzüntülü olmak, kötümser bir hava içinde düşünmek, düşünceye dalmak. Gürcüce deyim karşılığı: “შავი ფიქრები იპყრობს” (Şavi pikrebi ipkrobs), “შავი ფიქრები მოაწვა” (Şavi pikrebi moatsva).

Derin düşüncelere dalan Petrov, pazara doğru ağır adımlarla yürüyor ve **kendi kendine düşünüyordu** (Goradze, 1903, s. 37).

Yukarıda belirttiğimiz kaynak metin (KM) ve erek metin (EM) karşılaştırdığımızda kaynak metinde geçen “düşünüyordu” anlamına elen “*ჭვიჭვირდა*” kullanılmıştır. Hedef metinde bu ifadeyi “*kara kara düşünmek*” deyiminin kullanıldığını görmekteyiz. Ancak “*kara kara düşünmek*” deyiminin Gürcücede karşılığı ise “*შავი ფიქრები იპყრობს*” (Şavi pikrebi ipkrobs), “*შავი ფიქრები მოაწვა*” (Şavi pikrebi moatsva) şeklindedir. Buradan hareketle yukarıda belirttiğimiz Gürcüce deyim karşılığı kaynak metinde yer alsaydı o zaman çeviride eşdeğerlik sağlanmış olurdu. Ama çevirmen erek dil okuyucusuna yönelik bir çeviri yoluyla aktarım yapıp düşünmek fiilini kara kara düşünmek şeklinde hedef dile aktarıp içerik olarak eşdeğerlik sağlanabilecek ifade kullanmıştır.

Sonuç

Çevirinin sosyokültürel bir işlevi vardır: İyi bir çeviri hem kültürel değerlerin gereksinimlerini karşılmasını, halkın hoşnutluğunu hem de okuyucunun popüler okumayı yakalama işlevini yerine getirir. Bu yönler tabii ki de çevirinin kalitesini iyileştirmesi için yeterli değildir. Çeviriyi olumlu ya da olumsuz olarak değerlendirmek için somut önerilere ihtiyaç vardır.

Mikheil Cavahişvili'nin “*ჩაწურა*”, (Çançura) öyküsü Gürcistan'da meşhur bir eserdir. Türk diline 1988 yılı çevrilmiş, çevirmen İbrahim Yavuz Goradze tarafından “Çançura” adıyla okuyucuya ulaştırılmıştır. Bu çalışmamızda Mikheil Cavahişvili'nin “Çançura” öyküsündeki kültürel unsurun bir parçası olan deyimlerin çevirisine odaklanılmış ve bilim adamlarının kültürel unsurlarından yararlanmaya çalışılmıştır. Ele aldığımız metinleri incelediğimizde kaynak metindeki bazı deyimler hedef dile ya kelimesi kelimesine ya da içerik olarak aktarılmıştır. Ayrıca kaynak metinde tek kelimeyle ifade edilen sözcüklerin anlamsal olarak deyim özelliği taşıması nedeniyle hedef dilde deyim olarak görmekteyiz. Kültürel içerikli metinler başka bir kültürün yanı sıra o dili tanıtmaya da olanak sağlar. Deyimlerin çevirisi zor bir iş olduğu için erek kültür açısından çok önemli bir yere sahiptir. Çevirmenler bu süreçte yabancı bir kültürü kendi erek diline yansıttıkları için kendi dilleri ve kültürü de genişlemektedir. Yazımıza konu olan “Çançura” öyküsünü ya da bir başka Gürcü edebiyatının başka eserlerini Türkçeye çevirerek ve Türk-Gürcü okuyucusuna tanıtarak iki ülke arasındaki edebî ilişkilerinin gelecekte artacağını söyleyebiliriz.

Kaynaklar

- Abdrahmanov, S. (2007). *Töltuma men teltuma*. Astana: Elorda.
- Aksoy, Ö. A. (1988). *Atasözleri ve deyimleri sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Yayıncılık.
- Alibekova, J. (2012). Çalıkuşu romanındaki deyimleri Kazakçaya aktarma yöntemleri. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 48, 4150.
- Cavahişvili, M. (1998). *Şeytanın taşı*. (Çev. Goradze, İ. Y.). İstanbul: Uğur Ofset Yayınevi.
- Cavahişvili M. (1998). *Dilsiz çançura*. (Çev. Goradze, İ. Y.). İstanbul: Uğur Ofset Yayınevi.
- Eker, Ü. (2012). Tarihi metin aktarımında deyimler (Eski Türkiye Türkçesi – Türkiye Türkçesi). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(1), 124-157.
- Göktürk, A. (1994). *Çeviri: Dillerin dili*. İstanbul: Yapı Kredi Yayıncılık.
- Kuçkina, S. (2016). Perevodçeskiy aspekt izuçeniya frazeologizmov v angliyskon i russkon yazıkah. *V. Mecdunarodnaya Nauçnaya Konferensiya Molodih Uçennih 2016*, Ural'skiy Federal'nyy Universitet, s. 181-188.
- Kvantaliani, E. (2010). *Gürcüce-Türkçe sözlük*. Tiflis: Tiflis Devlet Üniversitesi Yayınevi.
- Mamulia, E. (2006). *Türkçe-Gürcüce deyimler sözlüğü*. Tiflis: TİKA.
- Newmark, P. (1988). *Textbook of translation*. Oxford: Pergamon Press.
- Oniani, A. (1966). *Gürcüce deyimler sözlüğü*. Tiflis: Nakaduli Yayıncılık.
- Ölker, P. (2016). *Kâbusnâme* çevirisi özelinde on beşinci yüzyıldan on sekizinci yüzyıla Türkçenin söz barlığındaki değişim. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(3), 1114-1134.
- Öztürk, G. M. (2017). Gürcüceden Türkçeye yapılan bir çeviri: Mikheil Cavahişvili'nin Şeytanın Taşı. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(19), 2287-2305.
- Püsküllüoğlu, A. (1998). *Türkçe deyimler sözlüğü*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Ricoeur, P. (2008). *Çeviri üzerine* (Çev. Kasar, S. Ö.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Süyünbek Kızı, E. ve Üstünova, K. (2018). Kırgız Türkçesinden Türkiye Türkçesine deyim aktarmadaki bazı sorunlar üzerine – 'Manas Destanı' romanı örneğiyle. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(35), 707-722.
- Taş, S. (2017). Kültürel unsurların çevirisi ve çeviri stratejileri. *Humanitas Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10), 1-4.
- Tsekhladze, N. (2018). *Deyim araştırma yürüşleri*. Batum: İverioni Yayıncılık.

Extended Abstract

The deepening of the economic and social ties between Georgia and Turkey in recent years is outstanding. This deepening has covered all areas. For example: opening of banks, schools, universities, participation of students in exchange programs, increasing demand for translators in construction and tourism etc. Moreover, these relations between the two countries are not limited to this but also play an important role in terms of cultural interaction. Dictionaries play an important role in this role. In particular, the Soviet period played a very important role in the development of Georgian-Turkish lexicography, while translation was only in Russian. At the end of the 20th century, with the collapse of the Soviet Union and the opening of borders, a great demand for Turkish-Georgian and Georgian-Turkish dictionaries was created. Due to historical events well known, there were a lot of Russian-Turkish dictionaries in Georgia.

Translation is an activity in which people have been busy since ancient times, and this is due to differences between ethnic groups. The aim of translation is to establish relationships between people and to exchange spiritual values. The concept of translation also represents cultural variability. Translation has different concepts in different cultures because each has its own meaning.

In the traces of globalization, cultural science studies are taken by translation studies. We should say that translation is a phenomenon that develops in intercultural interaction as well as linguistic. For this reason, because it is an intercultural and intercultural transmission, it is a place in the culture.

Source text and translation equivalence are indeed a matter of debate, but this is not a discussion of the fact that translation is the only way to enter the source text. It is unthinkable to talk about the original text without it. With the merger of two linguistic worlds through translation, the source text becomes richer and more visible. It is a combination of the secret language of thought and the search for thought (Pancikidze, 1988, s. 5).

Literature is an indication of human life. It reflects the culture, traditions, and a certain idea of people. Therefore, the interrelation of literary examples plays a deep role in getting to know the relationship between people. Translation is not only the original reality, but also the living image of the people. They should also be able to understand the world, content, text and sub-text of the foreign language. The most basic thing for the translator should be what the source text writer actually thinks. The translator is not directly connected to the reality of life (Pancikidze, 1988, s. 6).

Ricoeur considers translation as a rescue activity and argues that in this process losses should be tolerated. According to him, what was saved and what was lost should be questioned. The translation action takes place in two stakeholder links. The word reader includes the recipient of the translated text while the foreign word includes text, author, and languages. Thus, the translator, who acts as the communication between the two, transfers the entire report from one culture to another (Ricoeur, 2008, s. 10). Akşit Göktürk, who has important studies in the field of translation in our country, describes the translation in the language-culture relationship in his work called "Translation: Language of the Language" as follows. Translation is not merely the transfer of meaning from a foreign language to a familiar language. It is intertwined with human life. It is the introduction of other worlds where other languages are defined (Göktürk, 1994, s. 14).

While each language introduces its own national identity, this is not the case for different language idioms (Mamulia, 2006, s. 9).

The process of translation is difficult and responsibility and many nuances should be considered. The texts that make the statements provide the original reality for the translator. It can directly change the content of the translation to the word (Tsetsekhladze, 2018, s. 233).

From this point of view, it is an undeniable element of the cultural expressions of idioms and phrases. However, it is important to investigate and translate each statement within itself. There are many studies on this subject. There are also many methods of transferring statements as follows:

There is a form of expression in the culture of each language. Transferring these forms of narration is not as easy as it is supposed to be. In particular, translating statements is a very difficult task. If the translator does not dominate the culture of the language, he can become even more challenging. Therefore, it is necessary to examine and investigate how the phrase is used in the culture of that language rather than starting from the words when translating the statements. In addition, the translator's lack of

culture is manifested in metaphors or phrases. Many research and translation methods have been developed and suggestions have been presented. One of them, in his work ‘Turkish-Georgian Phrases of Letters’ published by Georgian Turkologist Eter Mamulia (Mamulia, 2006, s. 11), expresses idioms in the following ways:

1.	„-----“	სიტყვა-სიტყვითი თარგმანი -	Metaphrase
2.	*	ფრაზეოლოგიური მნიშვნელობა -	Idiom meaning
3.	◇	ფრაზეოლოგიური შესატყვისი ქართულში -	Georgian translation
4.	()	ფაკულტატიური კომპონენტი -	Optional component
5.	[]	ფრაზეოლოგიური ვარიანტი -	Idiom variety
6.	◇ „-----“	თურქულსა და ქართულში კომპონენტური შემადგენლობით და მნიშვნელობით ერთნაირი ფრაზეოლოგიზმები -	The same idioms with Turkish and Georgian structure composition and literally meaning.

It is obvious that the researchers and experts who expressed the translation methods of the above-mentioned expressions did not say different methods. There is no difference between them. In this context, by analyzing how the idioms in the story of Mikheil Cavahişvili's “Çançura” were transferred to Turkish by the translator, we will examine whether the equivalence in the phrases has been achieved in the expressions transferred to the target culture. As a result of our comparison, we can say that the translation of the idioms given in the source text in the target language conforms to the content and conducts a translation understanding towards the target language reader in general.